

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วอย่างเห็นได้ชัด อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของวิทยาการและระบบสื่อสารที่รวดเร็ว ส่งผลให้มีการรับเอาวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพในภาคเศรษฐกิจ และมีการถ่ายเทวัฒนธรรมจากต่างประเทศมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้นักคนและสังคมปรับตัวตามไม่ทันและก่อให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [สกศ.], 2536: 5) สถานการณ์เช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยหลายประการ กล่าวคือ (1) ผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (2) ผลกระทบด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (3) ผลกระทบต่อชีวิต และวิถีการของกระบวนการทางเศรษฐกิจและสังคม (4) ผลกระทบต่อการเปลี่ยนความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม และการพัฒนาการด้านจิตใจของคน (5) ผลกระทบต่อความคิดและพฤติกรรมทางการเมือง (6) ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (สกศ., 2532: 2) ซึ่งผลกระทบทั้ง 6 ประการนั้นมีแนวโน้มว่าเปลี่ยนแปลงไปอีกอย่างมากและในอัตราที่รวดเร็วยิ่งขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมามากในระยะนี้ และนับวันจะยิ่งก้าวรุดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้นสภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิถีชีวิตที่ต้องปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและหลากหลาย แบบแผน ความคิดเห็น ค่านิยม การพัฒนาด้านจิตใจ และพฤติกรรมทางการเมืองของคนที่เปลี่ยนไป ตลอดจนลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สภาพการทำลายสภาวะสมดุลในธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและองค์ประกอบของประชากรที่กล่าวมานี้ จะเป็นไปได้ในอัตราที่รวดเร็วตามไปด้วย (2532 : 11-12) และเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับพัฒนาทางจิตใจ ระหว่างการใช้กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ความไม่สมดุลระหว่างการให้ความสำคัญแก่วิทยาการสมัยใหม่และวัฒนธรรมภายนอกชุมชน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้ง ความไม่สมดุล ระหว่าง การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การพึ่งตนเอง ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และท้องถิ่น ภูมิภาค ระดับประเทศ (2536: 5)

(Normative Statement) เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย (Aims) หลักการ (Principles) วิธีดำเนินการ (Methods) (3) ทำหน้าที่ในการวิพากษ์ (Education Philosophy as Critical) ได้แก่ วิเคราะห์หลักฐานข้อมูลต่างๆ ที่ระบบการศึกษานั้นๆ ได้นำมาใช้ว่า พอจะยอมรับได้หรือไม่เป็นต้น (บรรจง จันทรสา, 2527: 34-38) อย่างไรก็ตามปรัชญาการศึกษาที่เหมาะสมกับการศึกษาของไทยในสภาวะปัจจุบันหรือในยุคโลกาภิวัตน์นี้ยังกระจัดกระจาย ไม่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับความเชื่อของนักวิชาการ นักการศึกษาแต่ละคน ที่จะมองการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ให้มีความโน้มไปทางลัทธิปรัชญาการศึกษาใด ซึ่งหากปรัชญาการศึกษาใดชัดเจน การจัดการศึกษาก็ควรจะสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษานั้น

อย่างไรก็ดี ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นระบบที่กำหนดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในสภาวะการณ์ปัจจุบันนี้ ซึ่งระบบดังกล่าวไม่เอื้อต่อการพัฒนาผลเมืองของประเทศ ให้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่ผันผวนอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์นี้ได้ ตลอดจนไม่สามารถพัฒนาคนให้สามารถนำการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมได้ จะเห็นได้จากความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วในระบบนิเวศน์ เพราะ คนไม่รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม (สกต., 2532 : 12-13) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ระบบการศึกษา ควรจะต้องมีการปรับปรุงจุดมุ่งหมายและแนวทางการจัดการศึกษาเสียใหม่เพื่อให้สามารถพัฒนาผลเมืองของประเทศ อันเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ สังคม เศรษฐกิจและความต้องการของประเทศ

จากความจำเป็นที่ควรจะต้องมีการปรับระบบการศึกษานี้เอง ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจและมีปรัชญาการศึกษาอย่างชัดเจน เป็นแนวทางในการดำเนินงานและเป็นแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาซึ่งเป็งานที่จะต้องมีส่วนร่วมหลายฝ่าย ทั้งผู้จัด ผู้เรียน ผู้สนับสนุน ดังนั้น การมีปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน จะเป็นเครื่องช่วยกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการบริหารการศึกษา การจัดหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม ปรัชญาการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีขึ้นเพื่อจะได้ยึดเป็นหลักและเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้

สรุปได้ว่าปรัชญาการศึกษาเป็นตัวการอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดแนวคิด ความเชื่อ หลักการ แนวปฏิบัติที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างดี(สาโรช บัวศรี, 2518:3)

และยังช่วยวางรูปแบบให้การศึกษ ช่วยสร้างภาพรวมที่สมบูรณ์และกลมกลืนให้กับเป้าหมายทางการศึกษา (ศักดิ์ ประสงค์ประทานพร, 2526 : 38) ดังนั้น ประการหนึ่งที่จะหาจุดยืนที่ชัดเจนของปรัชญาการศึกษาได้ ก็คือ การศึกษาจากแนวคิด ความเชื่อทางการศึกษาของบรรดานักการศึกษานักวิชาการที่ได้แสดงออกมาผ่านสื่อต่างๆ เช่น จากการทำเสนอบทความทางการศึกษาผ่านสิ่งพิมพ์ จากการประชุมสัมมนาทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น อันเป็นการแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิด ความเชื่อเหล่านี้ก็คือ ปรัชญาการศึกษาจากแนวคิดของแต่ละคนนั่นเอง ซึ่งหากได้มีการหลอมความคิดของนักวิชาการที่แต่ละคนสรุปออกมาให้เป็นแนวเดียวกัน ก็จะสามารถกลายเป็นข้อสรุปร่วมกัน เป็นแนวคิดเดียวกัน ที่แฝงไว้ด้วยปรัชญาการศึกษาที่แต่ละคนคิดโดยมีจุดร่วมเดียวกันนั่นเอง แต่ที่ผ่านมาก็ยังไม่สามารถที่จะมองเห็นปรัชญาการศึกษาได้ชัดเจนและยังหาคำตอบไม่ได้ว่า ปรัชญาการศึกษาหลักที่ใดสมควรจะเป็นแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต เพราะยังไม่ได้นำแนวคิดที่ได้จากการนำเสนอของนักวิชาการเหล่านั้น มาพิจารณาพินิจวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนและมีหลักเกณฑ์นั่นเอง

จะเห็นได้ว่า แนวคิดที่ได้จากการประชุมสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดลอดจนผลสรุปการประชุมและเอกสารเผยแพร่แนวคิดทางการศึกษาที่ได้จากการประชุมสัมมนาอันเป็นแนวคิดจากการนำเสนอของบรรดานักวิชาการนั้น มีคุณค่าต่อการพัฒนาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแนวนโยบายในการจัดการศึกษาและจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในระดับต่างๆ ของชาติ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นของการศึกษา เขตการศึกษา หรือการประชุมระดับต่างๆ ในระยะต่อๆ มา ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษา เพื่อหาปรัชญาการศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในโครงการ "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อำนาจก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า" ที่ประกอบด้วย เอกสารการสัมมนาทางวิชาการ ซึ่งมีการระดมความคิดที่หลากหลายจากนักการศึกษา นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้เชิงวิชาการ ประสบการณ์ และการบริหารงานระดับโลก ระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ทั้งนี้รวมทั้งนิสิตนักศึกษา นักธุรกิจ ภูมิปัญญาชาวบ้าน องค์กรเอกชน ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศไทย ที่ได้มาร่วมกันเสนอ แนวคิด แนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิรูประบบการศึกษาของชาติ ซึ่งแนวคิด แนวทางการศึกษาที่เป็นผลจากการสัมมนา ระดับชาติ โครงการ "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อำนาจก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า" ส่งผลให้มีการถ่ายทอดเป็นวรรณกรรมอันต่อเนื่องมาจากแนวคิดของนักวิชาการด้านต่างๆ และจะมีผลต่อการศึกษาของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคตสืบไป วรรณกรรม

เหล่านั้น คือ เอกสารภายใต้โครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อุณหภูมิและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า” อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการที่จะพัฒนาการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ เป็นแนวคิดที่ได้จากข้อสรุปของการประชุมสัมมนาต่างๆ ครั้งของโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อุณหภูมิและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า” และหากได้ทำการศึกษาวิจัยและพินิจพิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน และมีหลักการ จะสามารถค้นพบได้ว่า มีปรัชญาการศึกษาใดบ้างที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์นี้ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และจะยังคงส่งผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาประเทศชาติในด้านอื่นๆ อีกต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ ทัศนคติปรัชญาการศึกษาจากองค์ประกอบทางการศึกษา ซึ่งเป็นข้อสรุปแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระในเอกสารที่เกี่ยวข้องในโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อุณหภูมิและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า”

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) จากเนื้อหาสาระในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อุณหภูมิและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า” ประกอบด้วย เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา การอภิปราย การระดมความคิด เอกสารการสรุปผลการสัมมนา เอกสารการประชุมสมัชชาการศึกษา เอกสารเผยแพร่สรุปสาระสำคัญของโครงการ เริ่มนับตั้งแต่เอกสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับภูมิภาคทั้ง 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 24-25 มีนาคม 2538 ณ จังหวัดขอนแก่น ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 19-20 พฤษภาคม 2538 ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 26-27 พฤษภาคม 2538 ณ จังหวัด สงขลา เอกสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2538 เอกสารการประชุมสมัชชาการศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาไทย” เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2539 เอกสารเผยแพร่สรุปสาระสำคัญของโครงการ เรื่อง “ Thai Education in the Era of Globalization : Vision of Learning Society” และ

หนังสือชุด “ความฝันของแผ่นดิน” ซึ่งเอกสารดังกล่าวก็คือ เอกสารหรือวรรณกรรมที่นำเสนอแนวคิดจากบรรดานักวิชาการต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษานั้นเอง

สำหรับการพิจารณาตีความ จะพิจารณาในเรื่องหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษา หากเรื่องใดหรือประเด็นใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษา ก็จะไม่นำพิจารณาตีความ ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษานั้น จะจำแนกตามองค์ประกอบทางการศึกษา 6 ด้าน คือ (1) จุดมุ่งหมายการศึกษา (2) หลักสูตร (3) ผู้สอน (4) ผู้เรียน (5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (6) การบริหารและการจัดการทางการศึกษา แล้วนำองค์ประกอบทางการศึกษาในแต่ละด้านมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นลัทธิปรัชญาการศึกษาสูงสุดขององค์ประกอบทางการศึกษานั้นๆ

นำปรัชญาการศึกษาที่พบสูงสุด ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางการศึกษาในแต่ละด้านมาจัดภาพรวมของปรัชญาการศึกษาจากปรัชญาการศึกษาของทุกๆ องค์ประกอบทางการศึกษาว่า โดยรวมแล้วเป็นปรัชญาการศึกษาลัทธิใดสูงสุด นั่นก็คือ ปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่วิถีความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า”

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษารัชนี จะทำการวิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาสาระ ของเอกสารที่เกี่ยวข้องในโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่วิถีความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า” โดยวิเคราะห์เพื่อจัดองค์ประกอบทางการศึกษา แล้วนำองค์ประกอบทางการศึกษาที่วิเคราะห์ได้ มาจัดปรัชญาการศึกษาเพื่อหาแนวโน้มว่า มีปรัชญาการศึกษาใดบ้างที่สอดคล้องกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่วิถีความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า”

สำหรับการตีความเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษานั้น จะตีความจากองค์ประกอบทางการศึกษา 6 ด้าน คือ (1) ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา (2) ด้านหลักสูตร (3) ด้านผู้สอน (4) ด้านผู้เรียน (5) ด้านกระบวนการเรียนการสอน (6) ด้านการบริหารและการจัดการทางการศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หมายถึง เอกสารหรือหนังสือที่รายงานผลการสัมมนา และเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาในโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อุทิศก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า” ในการประชุมทางวิชาการระดับภูมิภาคและระดับชาติ เอกสารการประชุมสมัชชาการศึกษา เรื่อง ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาไทย เอกสารเผยแพร่สู่สาธารณะ สำคัญของโครงการฉบับภาษาอังกฤษ เรื่อง Thai Education in the Era of Globalization - Vision of Learning Society และ หนังสือชุด “ความฝันของแผ่นดิน”

การสัมมนาทางวิชาการ หมายถึง การประชุมตามหัวข้อที่กำหนดไว้ที่อยู่ในโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อุทิศก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า” ซึ่งได้มีการเชิญนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขาอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความรอบรู้เชิงวิชาการ มีประสบการณ์บริหารระดับประเทศและระดับโลก รวมทั้งนิสิตนักศึกษานักเรียน และภูมิปัญญาชาวบ้านด้านต่างๆ มาร่วมประชุม เพื่อร่วมพลังเสนอแนวความคิดที่จะนำไปสู่การพัฒนา การปฏิรูประบบการศึกษาของชาติ

ปรัชญาการปฏิรูปการศึกษา หมายถึง แนวคิด ความเชื่อของคณะกรรมการที่เข้าร่วมในโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” ที่ได้เสนอแนวทางในการดำเนินวิธีการทางการศึกษา หลากหลายรูปแบบเพื่อนำไปพัฒนาระบบการศึกษา การบริหารการศึกษา การจัดการศึกษา ทั้งในแง่หลักการ ความมุ่งหมาย แนวนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษา ระบบและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน เพื่อวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ให้สามารถสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ได้

องค์ประกอบทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานทางการศึกษา ได้แก่ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การบริหารและการจัดการทางการศึกษา เพื่อให้ได้แนวคิดหลักในการจัดการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติทางการศึกษา

ผู้เข้าร่วมโครงการ หมายถึง นักคิด นักพัฒนา นักการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ จากหลากหลายสาขาอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความรอบรู้เชิงวิชาการ รวมทั้งนิสิตนักศึกษา ภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่สามารถให้แนวคิดทางการศึกษา ข้อเสนอแนะในประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือหลายๆ ประเด็น ตลอดจนแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบองค์ประกอบทางการศึกษาในแต่ละด้าน ของปรัชญาการศึกษาลัทธิต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่อุณหภูมิความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า”
2. เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาปรับปรุง และดำเนินงานทางการศึกษา และจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารการศึกษา การจัดการศึกษา ในระดับต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางการศึกษาของไทย อีกต่อไป